

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900. Andra Kammaren. N:o 55.

Fredagen den 11 maj.

Kl. 12 midd.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

§ 2.

Föredrogs statsutskottets memorial n:o 91, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under riksstatens nionde hufvudtitel.

Punkten 1.

Lades till handlingarna.

Punkten 2.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

§ 3.

Vidare föredrogs hvart för sig och blefvo af kammaren godkända

statsutskottets memorial n:o 92, med förslag till åtskilliga stadganden, som böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial n:o 10, angående anvisande af ersättning till sammansatta stats- och bankoutskottets sekreterare;

bankoutskottets memorial n:o 22, angående instruktion för nästa Riksdags bankoutskott; och

lagutskottets memorial n:o 50, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande lagutskottets utlåtande n:o 47, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, samt till lag

om ändrad lydelse af 19 kap. 13, 14 och 21 §§ strafflagen, dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om elektriska ledningar, dels ock en i anledning af nämnda propositioner väckt motion.

Efter föredragning härefter af särskilda utskottets memorial n:o 4, angående förslag till voteringspropositioner med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om aflöning till utskottets tjänstemän, blefvo de i nämnda memorial föreslagna voteringspropositioner godkända.

§ 4.

Statsutskottets härefter föredragna utlåtande n:o 88, i anledning af väckta motioner om beredande åt den personal, som från vestkustbanan öfvergått i statens jernvägars tjänst, af pension i likhet med den öfriga statsbanepersonalen, blef af kammaren bifallet.

§ 5.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

Till afgörande förelåg vidare statsutskottets utlåtande n:o 89, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående inköp af beskickningshus i Paris.

Med åberopande af bifogadt utdrag af protokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 31 mars 1900 hade Kongl. Maj:t uti en nämnda dag till Riksdagen aflåten proposition, n:o 84, föreslagit Riksdagen medgifva,

att till inköp för svenska statens räkning af beskickningshus i Paris måtte få användas:

dels af Sveriges andel i konsulskassans behållning	kr. 250,000
dels af de från kronans egendom i Konstantinopel	
influtna, i Sveriges riksbank deponerade hyresmedlen	» 60,000
dels ock af statsverkets disponibla medel, att af	
statskontoret förskjutats, ett belopp af	» 200,000
	<hr/>
	tillhopa kr. 510,000,

under vilkor, att ränta efter 3 procent och amortering å det utaf statskontoret förskjutna belopp, kronor 200,000, äfvensom de årliga kostnaderna för husets underhåll, onera m. m., i den mån förenämnda utgifter icke kunde betäckas genom afdrag å ministerlönen i Paris, till belopp af kronor 7,200 (francs 10,000) om året, skulle bestridas af öfverskottet å hyrorra från kronans egendom i Konstantinopel.

Utskottet hemställde,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver, att till inköp för svenska statens räkning af beskickningshus i Paris må få användas:

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

I hufvudsak har i den kongl. propositionen redogjorts för de skäl, som varit bestämmande för Kongl. Maj:t. Jag skall emellertid tillåta mig att med några ord ytterligare betona den stora önskvärdheten af att beskickningen i Paris erhåller en fast bostad.

En af de omständigheter, som tala därför, ligger naturligtvis redan i de ständigt stegrade hyresbelopp, som för en bostad, något så när centralt belägen, kunna ifrågakomma för beskickningen. Det har under tidernas lopp visat sig på samma sätt der som hos oss och i alla större städer, att hyresutgifterna för våningar i de centrala eller bättre belägna stadsdelarna är från år eller åtminstone årtionde efter årtionde betydligt stigit. Om också stundom såsom hos oss perioder inträffa, då hyrorna gå ned, så efterföljas de af perioder, då hyrorna icke blott ånyo stegras, utan stegras till högre belopp än hvad man förut upplefvat. Detta är mycket oftare förhållandet i de stora verldsstäderna, blott med den skilnad, att dylika perioder af bakslag vanligen icke inträffa, eller, om de inträffa, äro af kort varaktighet. Jag har sjelf upplefvat sådant i Berlin, och detsamma är förhållandet i Petersburg och Wien och framför allt i Paris.

Det kan då naturligtvis komma ett ögonblick, då denna stegring blir så stor, att en minister, för att finna en på samma gång anständig och tillräckligt rymlig bostad, måste söka sig längre ut från centrum. De olägenheter, han deraf kan hafva för sin personliga del, vill jag ej anslå allt för högt, ehuru de kunna vara ganska afsevärda; men hvad jag deremot fäster vikt vid är de olägenheter, som deraf följa för honom såsom innehafvare af ministerplatsen. Dessa olägenheter drabba i främsta rummet de landsmän, som behöfva anlita ministrernas embetsbiträde och uppsöka honom eller beskickningspersonalen för muntliga förhandlingar eller erhållande af nödiga upplysningar. Denna omständighet spelar på en ort som Paris en mycket stor roll. Detta framgår redan deraf, att antalet af sådana besökande å beskickningen i Paris — ett antal, som visat sig i stigande år från år — uppgår redan nu till mellan ett och två tusen personer. Låt vara att bland dessa — jag tar för ögonblicket en medelsiffra — 1,500 personer inräknats sådana, som gjort flera besök under sin vistelse i Paris, så är dock, äfven med afdrag af dessa, antalet besökande mycket betydligt. Erfarenheten visar, att vid hvarje ombyte af ministerbostad, — hvilket i regel måste ifrågakomma vid ombyte af minister, enär den afgående sällan kan behålla våningen till efterträdarens föfogande utan att veta, om denne kan begagna våningen, och detta åter omöjliggöres deraf, att den afgående vid afresan ej vet, liksom ofta ej ens regeringen då vet, hvem som skall bli efterträdare — vid hvarje sådant ombyte, säger jag, i de stora städerna är det förenadt med stor omgång och tidsutdräkt, innan kändedom om den nya adressen blir spridd uti de kalendrar, som anlitas af resande, å de större hotellen och andra inrättningar, äfvensom särskildt till de främmande statsinstitutioner, som stå i direkt

förbindelse med beskickningen. Derigenom orsakas ofta dröjsmål och misstag, ja, stundom rätt svåra misstag. Man har sökt råda bot härå så godt man kunnat, och man har, särskildt i Paris, sökt bibehålla ministerbostaden en längre tid i samma hus.

Ang. inköp af beskickningshus i Paris.

(Forts.)

Under förra hälften af seklet lyckades detta också förträffligt. Så var fallet med ministern grefve Löwenhielm, hvilken under den långa tid, han innehade befattningen, oförändradt bodde kvar i samma hus, der han först tagit sin bostad. Hans närmaste efterträdare i embetet fann der ock det utrymme han behöfde och öfvertog samma bostad. Det ena med det andra gjorde, att under kanske ett femtiotal af år beskickningen i Paris var kvar i samma hus vid rue d'Anjou St. Honoré.

En förändring härutinnan skedde derigenom, att en stor boulevard drogs fram öfver den plats, der huset var beläget, i följd hvaraf det blef exproprieradt. Dåvarande ministern, friherre Adelswärd, måste söka en ny bostad.

I en för statsutskottet framlagd promemoria är i detalj upplýst angående dessa vexlingar, hvarför jag icke vill upptaga tiden med att upprepa det. Jag skall endast draga kontentan deraf, som i korthet är, att man under de senare årtiondena vid åtskilliga tillfällen måste flytta legationen i Paris, icke blott ministerbostaden, utan äfven legationens kansli. Och denna senare omständighet, att kansliet måst flyttas för sig, spelar samma rol, som när ministern byter bostad. Ty det är till kansliet, som de flesta resande, hvilka ha med beskickningen att skaffa, i första rummet måste vända sig. Och om sålunda kansliet flyttas till annan lokal än i det hus, der ministern bor, vållar det dessa personer stor olägenhet, omgång och tidsspillan, någon gång af den beskaffenhet, att de derigenom icke kunna utföra de uppdrag de föresatt sig. (Det händer nemligen, jag säger detta i parentes, att våra landsmän beräkna väl kort tid. De tro, att allt skall gå så lätt och strax vara uträttadt, om de bara kunna få fatt i beskickningen. Men förhållandet är, att beskickningen icke alltid kan stå dem till tjänst så snabbt som de önska, och då måste de ofta afstå ifrån det hela. Detta är en erfarenhet, som jag gjort mångfaldiga gånger i Berlin.)

På andra håll än i Paris har man likaledes sökt hålla beskickningen kvar på samma ställe — bostaden har liksom gått i arf från minister till minister. Der man hittills lyckats bäst i detta afseende är i Köpenhamn, men der äro förhållandena också smärre. Der har i nära ett femtiotal år den ena ministern efter den andre bott i samma hus, och först sistförfluten höst har beskickningen måst öfverge sitt gamla hem vid Kronprinsessegade.

Jag återgår till förhållandena i Paris.

Utaf de skäl jag nyss något i detalj framlagt synes, att det blifvit allt mera önskvärdt att få en fast bostad för beskickningen, å ena sidan med hänsyn till behovet att skaffa en stadigvarande

Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.

(Forts.)

lokal, och å andra sidan med hänsyn till fördelen af att kunna erhålla bostad för ministern och för legationen tillsammans till ett någorlunda rimligt pris. Dermed har jag berört en af kärnpunkterna, såsom mig synes, i detta förslag, nemligen angelägenheten af att få ministerns bostad förenad med kansliet. De ha varit skilda åt under en följd af år, och en sådan anordning anser jag för absolut otillfredsställande och väsentligen olämplig. Den försvårar naturligtvis den kontroll, ministern bör och skall utöfva öfver beskickningsgöromålens gång, den försvårar den personliga förbindelsen mellan legationen och ministern, hvilken bör upprätthållas alla dagar och flere timmar hvarje dag, och den försvårar slutligen för de besökande möjligheten af att få sina angelägenheter snabbt utförda. Det kunde därför icke vara annat än med stor tillfredsställelse, som Kongl. Maj:ts regering fick ett uppslag till att skaffa beskickningen i Paris eget hus och hem, då man kunde få ett sådant hus för ett pris, som icke blott i och för sig var rimligt, utan under nuvarande förhållanden i Paris måste anses synnerligen billigt. Hvad som möjliggjort denna affär är den omständigheten, att på grund af personliga förbindelser med nuvarande ministern i Paris hade en familj, som genom sitt ursprung är nära knuten till Sverige, föranledts att erbjuda sitt för ändamålet väl belägna hus till inköp af svenska staten för det pris, som är i fråga. Familjen var måhända så till vida angelägen om att bli af med det, då ingen af de tre medarvingarne ville behålla det för egen räkning, men det är otvifvelaktigt ett hus, som, om de icke skyndade sig allt för mycket, skulle kunna säljas till förmånligare pris, men som nu genom denna egendomliga tillfällighet kan erhållas på billiga vilkor, för så vidt *staten* vill förvärfva detsamma för *legationens* räkning och dermed grundlägga en fast bostad för beskickningen i Paris.

Den betänklighet, som först uppstod hos mig, var helt naturligt den, att det skulle bli svårt att åvägabringa sameganderätt mellan de förenade rikena till en fastighet i utlandet. En undersökning af, huru ett sådant förhållande skulle gestalta sig, måste företagas på så sätt, att jag sökte förvissa mig om, huruvida från norsk sida någon medverkan till fastighetens förvärf vore att påräkna. Det visade sig från första början, att derpå icke var att tänka.

Jag vill icke neka till, att det afböjande, som jag från norsk sida rönte, då man förklarade att förhållandena icke för nuvarande medgäfvö en sådan tankes utförande, egentligen icke var mig emot. Det var nemligen efter mitt förmenande mycket lättare att förvärfva en fastighet i främmande land, om endast den ena staten och icke båda skulle blifva egare till densamma.

Dertill kom en annan omständighet, som påpekats i det vid Kongl. Maj:ts proposition fogade statsrådsprotokollet, nemligen att ett precedensfall i detta afseende föreligger. Svenska staten eger,

som bekant, en fastighet, mycket vackert belägen för öfrigt, i Konstantinopel sedan långliga tider tillbaka, och denna Sverige ensamt tillhörande fastighet har varit upplåten och är fortfarande upplåten till bostad åt den gemensamme ministern derstädes.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Jag kunde således icke ha några stora betänkligheter mot att tillråda Kongl. Maj:t att föreslå Riksdagen att förvärfva denna fastighet för det ena riket allena. Men i afseende på möjligheten att åstadkomma de nödiga medlen innebar den omständighet, att Sverige allena skulle bli egare, åtskilliga lättnader, som annars icke skulle hafva förefunnits. Det fans besparingar af svenska statsmedel, som jag fann kunna för ändamålet disponeras, och derigenom kunde den direkta utgiften, det tillskott af statsmedel, i form af förskott från statskontoret, som kräfdes, reduceras till den icke allt för höga summan af 200,000 kronor.

Men den omständighet, att ministerns lön utgår af unionella medel såväl från Norge som Sverige innebär ju, såsom Kongl. Maj:t från början förutsatt, att Norge dock icke skulle alldeles gratis få fördelen, utan att af norska medel äfven skulle lemnas bidrag i form af hyra. Detta skulle blifva i ännu högre grad fallet nu, sedan statsutskottet höjt det hyresbelopp, som bör till statsverket erläggas. Och jag hoppas, att kammaren skall finna denna anordning tillfredsställande och därför icke hysa någon betänklighet mot den omständigheten, att Sverige allena skulle förvärfva fastigheten.

Till hvad jag nu haft äran anföra har jag icke att lägga något väsentligt, utan vill hellre afvakta de invändningar och erinringar, som från någon sida i kammaren till äfventyrs komma att göras, för att då, om jag kan, bemöta dem.

Jag anhåller således om, att kammaren ville lemna sitt bifall till Kongl. Maj:ts proposition, och hoppas att icke härutinnan finna mina förväntningar besvikna.

Herr Sjö: Ja, såsom såsom herrarne af utskottets betänkande finna, har jag reserverat mig emot det beslut, hvartill utskottet kommit, och skall jag därför be att få angifva de skäl, som föranledt denna min reservation.

Utskottet har, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, gjort hemställa om, att en fastighet i Paris skulle inköpas för 510,000 kronor; och skulle köpeskillingen gäldas på det sätt, att man skulle få använda

<i>dels</i> af Sveriges andel i konsulskassans behållning	kr. 250,000
<i>dels</i> af de från kronans egendom i Konstantinopel	
infutna, i Sveriges riksbank deponerade hyresmedlen	» 60,000
<i>dels</i> ock af statsverkets disponibla medel, att af	
statskontoret förskjutas och af Kongl. Maj:t hos Riks-	
dagen till ersättande anmälas, ett belopp af	» 200,000

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*
(Forts.)

Herrarne torde för visso inse det besynnerliga uti att, såsom här föreslagits, af statskontoret skulle förskjutas 200,000 kronor, hvilka sedermera skulle till ersättande hos Riksdagen anmälas. Det är någonting, som jag aldrig hört talas om under min långa riksdagsmannatid, och utskottet har också derom sagt, att det vore ett mindre lämpligt sätt att så gå till väga. Men det oaktadt har utskottet tillstyrkt bifall till hvad Kongl. Maj:t hemställt, på den grund, att det icke föreläge någon annan framställning i saken; därför har således denna hemställan till Riksdagen gjorts, att man måtte bevilja dessa 510,000 kronor. Det har synts mig och mina medreservanter inom utskottet, att detta köp måhända icke är alldeles behöfligt. Man har nemligen hittilldags icke hört eller funnit, att det för svenska beskickningen i Paris mött några svårigheter att erhålla en central och lämplig våning för moderat pris. Efter hvad nu blifvit upplyst här, och såsom i utskottets betänkande också med stöd af den kongl. propositionen, uppgifvits, lära hyrorna i Paris nu vara så stegrade, att det icke är så lätt nu som tillföre varit att för moderat pris få en lämplig våning för svenska beskickningen. Det är ju tydligt, att när man kommer fram med ett sådant förslag som det föreliggande, så kan det hända — jag vill icke göra något bestämdt påstående derom — att man konstruerat upp omöjligheter och svårigheter, beträffande utsigten för svenska ministern att kunna erhålla lämplig våning i verdensstaden.

Det må nu vara huru som helst med detta. Men då man hör, att norrmännen icke vilja deltaga i detta köp, ty de ha frånsagt sig detta, och det med rätta, så tror jag man har anledning att vara tveksam, ty jag anser, att det icke är skäl att under nuvarande förhållanden köpa dyrbara byggnader åt våra beskickningar i utlandet. Det finnes, såsom hans excellens herr utrikesministern nämnde, ett precedensfall, i det vi nemligen för omkring 50 år sedan köpte ett hus åt beskickningen i Konstantinopel. Men fastän man gjort det köpet, är det icke sagdt, att man bör fortsätta med att köpa. Börjar man nu dermed efter 50 års uppehåll, befarar jag, att man kommer att få fortsätta, så att det icke allenast blir här, utan äfven i andra utländska hufvudstäder, såsom London, St Petersburg, Wien, Köpenhamn och Berlin m. fl. platser, der man får köpa hus åt beskickningarne. Jag undrar just, om det skulle vara så lämpligt. En person, som är minister i Paris och som sådan har sina 60,000 kronor i årlig inkomst — låt vara att han dermed äfven har att betala kansli-kostnader och dylikt — bör, synes det mig, för denna summa mycket väl kunna få en hygglig våning, hvori han kan väl representera ett land, och derjemte ha tillräckligt öfver icke allenast för alla lefnadsbehof, utan äfven för alla andra utgifter, som anses behöfliga för en man i hans ställning.

Jag tror icke heller, att man under nuvarande svåra penningetider bör exportera penningar till utlandet genom att der inköpa fastigheter, vare sig i det ena landet eller det andra.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Man kan visserligen häremot invända, att det icke gäller mer än 510,000 kronor, men för ett litet land är detta icke någon liten summa synnerligast under nuvarande förhållanden. Man kan ju icke tänka sig, att man skulle få betala detta hus med svenska riksbankens sedlar, utan det måste vara antingen guldvaluta eller utländska valutor.

Då jag nu har en sådan uppfattning, så har jag icke kunnat vara med om att tillstyrka den af Kongl. Maj:t gjorda framställningen, hvarför jag vördsamt hemställer om afslag å utskottets hemställan.

Herr Centerwall: Herr talman, mine herrar! Jag skulle med nöje böja mig för de skäl, som den föregående ärade talaren anfört, om icke erfarenheten lärt mig, att dessa skäl icke aldeles hålla streck. Hvad beträffar den inkomst, som vår minister i Paris skulle ha, så är den i Paris långt ifrån så stor, som den ärade talaren tänkt sig. 60,000 kronor motsvara, om vi evalvera det till franskt mynt, omkring 90,000 francs, och det är ju en inkomst, som för svenska förhållanden förefaller ganska stor, men som är ofantligt vanlig i Paris för personer, som i rang och samhällsställning stå vida under en representant för en främmande stat i verldsstaden.

Men det må vara huru som helst med den saken, så är det ett faktum, såsom hans excellens utrikesministern redan har framhållit, att det är ofantligt svårt för den svenska legationen att få lämplig lokal. Jag har en personlig erfarenhet häraf, som jag skall be att få omtala, icke för att jag i allmänhet brukar berätta historier, men denna historia har den förtjensten att vara absolut sann. Jag kom från en mycket lång resa genom en god del af Europa efter ett litet uppehåll i Berlin till Paris och begaf mig, dödstrött efter resan, genast till Grand Hôtel de Louvre. Jag behöfde ovilkorligen för ett mitt ändamål söka upp den svenska legationen. Portiern visste intet derom. För den sakens skull slog jag i den kolossala adresskalendern för Paris, »Botin», upp den svenska legationens adress, och fann att den låg vid »Rue Goethe». Märkvärdigt nog ha fransmännen döpt en af sina gator — ehuru naturligtvis endast en mindre — efter den store tyske skalden. Att nu detta gatunamn icke uttalades på tyskt sätt i Paris, förstod jag nog. Jag trodde, att det möjligen uttalades som »Ry Gät», tog fatt på en fransk kusk och bad honom köra till »Ry Gät». Nu är förhållandet det, att en fransk kusk aldrig säger nej, om man ber honom köra någonstädes, äfven om han icke har någon aning om, hvart han skall köra. Men sedan jag fått åka en ganska lång stund, såg jag, att det icke ledde till

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

och jag kom då på den idén att säga kusken, att jag skulle till svenska legationen, och att i fall han visste adressen på någon annan legation, så skulle han fara dit för att jag der skulle kunna taga reda på saken. Vi körde då till Champs-Elysées och råkade der på en legation för någon af de mindre sydamerikanska republikerna; dennes boställe var verkligen ytterst gentilt att skåda. Der kunde man emellertid icke gifva någon upplysning, men kusken visste sjelf adressen på den persiska ambassaden uppe vid Hippodromen, och så åkte vi dit, och fingo då ändtligen veta, att den ifrågavarande gatan på franskt tungomål heter »Rue Go-ätt», och dermed var nu knuten dock först efter något ytterligare kringirrande löst. Jag inträdde der i kanslilokalen, hvilken ingalunda efter min tanke öfverensstämde med ett visserligen litet, men honorabelt lands värdighet, så inskränkt och mörkt och otrefligt var det. Trappan såg ut som en kökstrappa.

Nu vill jag säga, att det ju icke betydde så mycket, att detta hände mig, jag hade ju tid och kunde reda mig med franska. Men det kunde ju inträffa, att dylikt hände en arbetare, som kommit till Paris med ett stipendium för att på kortaste möjliga tid lära sig så mycket som möjligt till fromma för den svenska industrien, och det kan hända många, många andra, som hvarken ha tid eller pengar att vara af med för dylika irrfärder.

Det är af sådana och liknande skäl, som de flesta länder, både stora och små, skaffat sig fixa punkter i de stora verldstäderna, der deras flagga beständigt kan svaja, och der landsmännen veta, att de kunna finna hjälp och bistånd. Det är därför, som äfven Sverige skaffat sig ett eget konsulathus i London vid Great Winchesterstreet. Jag föreställer mig, att om man fäster sig vid den synpunkten, att det är nödvändigt för en massa landsmän att genast veta, hvar de skola finna en myndighet, som skall hjälpa och skydda dem, och som faktiskt hjälper och skyddar dem — ty våra diplomater förtjena det berömmet, att de göra det allra yttersta för att stå sina landsmän till tjänst — om, säger jag, man fäster sig vid den synpunkten, så är det nödvändigt att ha ett sådant hus, som här är föreslaget.

Hans excellens herr utrikesministern har framhållit, att man under nuvarande förhållanden kan erhålla ett sådant hus för ett pris, som förmodligen aldrig någonsin härefter skall komma att erbjudas. Detta är ju ett skäl att redan nu bifalla förslaget. Vidare ligger detta hus i medelpunkten af Paris och är lätt åtkomligt från alla sidor. Vidare har det den stora fördelen, att der i en framtid skulle kunna inrymmas icke allenast ministerbostad och lokal för legationens kansli, utan äfven konsulatet, och herrarne kunna lätt förstå, att det spelar en ganska stor roll, att legationen och konsulatet finnas på samma ställe.

Nu kan det möjligen invändas, att ett bifall till det föreslagna husköpet skulle kunna anses innebära en löneförhöjning för

ministern. Ah nej, det är det icke, när han enligt utskottets förslag får betala 10,000 kronor, och detta motsvarar det högsta, som han förut behöft betala.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Vidare har man invändt, att dessa 10,000 kronor blifva en mycket liten ränta på $\frac{1}{2}$ million kronor. Men man bör taga i betraktande, att i detta hus äfven skulle inrymmas kansli och möjligen konsulat. Slutligen föreställer jag mig, att, när det är fråga om Sveriges ära och värdighet gent emot andra länder, man icke får räkna med intresseräkning.

Af alla dessa skäl skall jag tillåta mig att yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Göransson: Då jag antecknat mig som reservant vid utskottets hemställan, så torde det tillåtas mig att i korthet anföra några skäl därför.

Jag har egentligen fäst mig vid den ekonomiska sidan af saken, och om jag då beräknar räntan å den kostnad, som kräfves, nemligen 510,000 kronor, samt dervid tager en så pass låg räntefot som 3,6 %, så kommer jag i alla fall upp till ett belopp af 18,360 kronor. Jag tror, att staten för det sista statslånet får betala ungefär 3,77 % med alla omkostnader, och således kan icke 3,6 % anses vara för högt. Räknar jag sedan den afkastning, som staten skulle få af detta belopp, så skulle det blifva en hyra af 10,000 kronor. Alltså kommer man till en skilnad af mellan 8 och 9,000 kronor, som staten skulle få släppa till.

Jag vill icke påstå, att detta belopp direkt kommer ministern till godo såsom löneförhöjning, men det är i alla fall en ökad statsutgift utöfver den nuvarande. Jag tror därför, att det vore lämpligare, om nu hyrorerna i Paris hafva stigit så högt, att man anser, att ministerns aflöning till följd deraf är för låg — jag tror, säger jag, att det vore lämpligare att höja aflöningen och låta ministern fortfarande som hittills själf skaffa sig bostad, synnerligast som Norge då äfven kommer att få deltaga efter sin andel, hvilket nu icke skulle blifva händelsen, beträffande den ifrågavarande köpesumman.

Dessutom är det min fullkomliga öfvertygelse, att, om Riksdagen nu beslutar att inköpa denna fastighet, detta kommer att framkalla liknande anspråk från alla våra öfriga beskickningar, och jag kan för min del icke anse det vara synnerligen lämpligt, att den svenska staten skall inköpa fastigheter för beskickningarne och ensam betala dessa, oaktadt Norge i öfrigt är skyldigt att bidraga med viss andel till utrikesbudgeten.

Det är egentligen med hänsyn till detta, som jag för min del icke har kunnat vara med om ifrågavarande köp och som jag också ber att nu få yrka afslag å utskottets hemställan.

Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.

(Forts.)

Herr Hed in i Stockholm: Herr talman! Jag skall be att få hålla mig till den föreliggande frågan, sådan den nu är, i det skick den kommer ifrån statsutskottet. Om man inskränker sig inom dessa gränser, så torde det vara onödigt att inlåta sig på frågan, huruvida Sveriges ära och värdighet påkallar det ifrågavarande köpet af ett hus i Paris, ett påstående, som har mera öfverraskat än öfvertygat mig, och om hvilket jag icke har hört något uttalande från herr ministrerna för utrikes ärendena sida.

Huruvida köpet är lämpligt och af behofvet påkalladt, är en sak, hvarpå jag icke skall inlåta mig, emedan jag icke tilltror mig att kunna bedöma den. I hvad afseende det har af utskottets majoritet befunnits olämpligt att ingå på *Kongl. Maj:ts förslag* i den tredje punkten, om förskjutande från statskontorets sida utaf de 200,000 kronor, som skulle utgöra fyllnadssumman, förstår jag icke, och jag skall icke heller tala derom, utan jag skall be att få hålla mig till hvad statsutskottet nu har föreslagit, hvilket är ett synnerligen förunderligt förslag — något liknande har jag aldrig sett.

Statsutskottet upplyser på sid. 5 i sitt betänkande, att statsutskottet gerna skulle hafva sett, om man kunnat i stället för *Kongl. Maj:ts förslag* om sättet för anskaffande af dessa 200,000 kronor anvisa beloppet såsom direkt statsanslag, men att utskottet icke kunnat göra någon direkt framställning derom, emedan något förslag i den riktningen icke förelåg vare sig från *Kongl. Maj:ts sida* eller genom enskild motion, i följd hvaraf utskottet saknat konstitutionel befogenhet att framkomma med det förslag, som utskottet skulle hafva ansett mest lämpligt. Sedan statsutskottet emellertid på sid. 5 gjort denna mycket viktiga bekännelse, gör utskottet på sid. 6 — just hvad utskottet på sid. 5 förklarar sig sakna befogenhet till, endast med utbytande af ett gammalt och sedvanligt uttryck mot ett nytt och osedvanligt. I stället för att säga, det statsutskottet hemställer till Riksdagen att bevilja 200,000 kronor att disponeras af *Kongl. Maj:t* till fyllande af den summa, som erfordras för köpet, hemställer utskottet till Riksdagen att *bemyndiga Kongl. Maj:t att använda* 200,000 kronor för ändamålet. Men om jag säger: »200,000 kronor beviljas härmed för det af *Kongl. Maj:t* uppgifna ändamålet» eller »att *Kongl. Maj:t* bemyndigas att använda 200,000 kronor af statens medel för samma ändamål» måtte detta väl vara enahanda och således föreslår statsutskottet i klämman hvad utskottet på föregående sida förklarar sig sakna konstitutionel befogenhet att föreslå, och detta tror statsutskottets majoritet sig kunna dölja genom att utbyta det sedvanliga uttrycket mot ett annat nytt, detta »att *Kongl. Maj:t* måtte bemyndigas att använda» dessa 200,000 kronor. Det är dock att drifva skämtet väl långt. Det är således, enligt statsutskottets egen åsigt, en konstitutionel omöjlighet att bifalla statsutskottets förslag. Om statsutskottets majoritet önskat befrämja

framgången af Kongl. Maj:ts förslag, då hade statsutskottets majoritet också bort yrka bifall till detta, sådant det lyder, ett förslag, hvars olämplighet jag icke förstår, men som naturligtvis statsutskottets majoritet mycket väl inser, efter som den anför denna olämplighet som skäl att göra en sådan framställning, att för oss blir omöjligt att bifalla förslaget. Detta är för öfrigt icke blott underligt i det hänseende jag påpekat, utan det skulle genom sina konsekvenser kunna komma att blifva mycket farligt, derest Andra Kammaren icke nu tillbakavisade detta underliga försök, tillrättavisade ett förfarande, som möjligtvis kan vara tillåtet inom de finanser, som redovisas i ett bruksbokhålleri, men som alldeles icke är tillåtet inom statens administration.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*
(Forts.)

Det skulle kunna gå på följande sätt — vi kunna taga ett exempel just från hvad här föreligger. Om Kongl. Maj:t t. ex. hade föreslagit att för en statsinstitutions räkning inköpa en fastighet, men saken vore förenklad derhän, att Kongl. Maj:t blott hade begärt, att statskontoret skulle få förskjuta penningarne för inköpet åt denna statsinstitution för att sedan återbetalas af denna statsinstitutions intrader, och en statsutskottsmajoritet i likhet med den nuvarande förklarade sig anse detta vara ett olämpligt förfarande samt i stället ansåge sig böra föreslå, att man för ändamålet anvisade ett direkt statsanslag, men på samma gång tillkännagafve, att detta hade man icke rätt att föreslå, utan därför i stället föresloge, att Kongl. Maj:t skulle »bemyndigas att använda» dessa penningar, inbillar sig då den nuvarande statsutskottsmajoriteten, att man genom användandet af dessa ord, »bemyndiga Kongl. Maj:t att använda» penningarne, hade gjort något annat än om man säger: bevilja summan? Detta skulle emellertid kunna leda till märkvärdiga konsekvenser vid behandlingen af dylika statsutgiftsfrågor. I det fall, som jag förutsatte — jag kan icke taga detta fall, sådant det föreligger, ty denna proposition innehåller så många element, att här äro vi tryggade, för så vidt någon sådan trygghet öfver hufvud taget numera står att vinna, mot att kunna påtvingas en gemensam votering — men, säger jag, om denna proposition förenklades på det sätt jag nyss nämnde, att det blott vore fråga om att statskontoret skulle meddela ett lån eller ett förskott, för hvilket det sedan skulle få ersättning, och statsutskottet i stället föresloge, att vi skulle lemna ett direkt anslag, hvilket emellertid uttrycktes på det sätt, att vi skulle »bemyndiga Kongl. Maj:t att använda» penningarne, skulle man komma derhän, att, när helst en Kongl. proposition föreläge rörande sådana saker, hvilka icke vore af beskaffenhet att vid olika beslut mellan kamrarne kunna blifva föremål för gemensam votering, genom begagnande af en statsutskottsmajoritets sjelftagna motionsrätt detta Kongl. Maj:ts förslag skulle kunna utbytas mot en hemställan om ett direkt anslag — alltid under denna form: bemyndigande för Kongl. Maj:t att använda penningarna — och sedan skulle vi vara nödsakade att, i fall Andra Kammaren afsloge

*Ang. inköp af
beskisknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

denna statsutskottets motion, men Första Kammaren bifölle den, votera gemensamt härom. Ja, det skulle, som bekant, ej ens fordras, att det vore en statsutskottsmajoritet, som toge sig denna motionsrätt genom att förändra ett dylikt Kongl. Maj:ts förslag i afsigt att påtvinga Andra Kammaren att votera gemensamt om detsamma, utan med den erfarenhet vi hafva beträffande reservanterns rätt att få proposition på sina förslag i fråga om fördubbling af krigskreditiven, hvarom hvarken någon motion eller någon kongl. proposition förelåg, skulle det blott behövas, att i statsutskottet några reservanter toge sig motionsrätt genom att utbyta ett Kongl. Maj:ts förslag af dylik natur mot en hemställan om direkt anslag, för att sedan, med den grundlagstolkning, som nu lär vara gällande, Andra Kammaren skulle tvingas att underkasta sig gemensam votering härom. På denna väg kan man komma att gå långt, och sådana konsekvenser torde kammaren böra hafva i minne, ehuru de visserligen icke *nu* behöfva tagas i betraktande såsom grund för afslag på en hemställan från utskottet, som det är konstitutionellt omöjligt att antaga.

På grund af hvad jag anført, kan jag icke annat än yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Persson i Stallerhult: Herr talman! Jag skall villigt erkänna, att jag måhända icke eger tillräcklig grundlagskänedom för att bemöta hvad herr Hedin anført rörande grundlagsenligheten af det föreliggande förslaget. Då jag emellertid tillhört majoriteten inom utskottet, skall jag be att få med några ord förklara, hvarför utskottet förändrat den kongl. propositionen. Såväl Kongl. Maj:ts förslag som utskottets går ut derpå, att statskontoret skall förskjuta det ifrågavarande beloppet af 200,000 kronor, och att statskontoret sedermera skall få ersättning för detta förskott. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle denna ersättning beredas efter hand under, såvidt jag minnes rätt, 26 år från en viss kassa och en viss tillgång. Utskottet åter har i sitt förslag tänkt sig, att statskontoret skulle återfå beloppet efter framställning, som af Kongl. Maj:t skulle göras, redan till nästa års Riksdag. Frågan synes mig därför icke alls hafva sådana dimensioner, som den siste talaren gaf åt densamma. Hela saken rör sig ju endast derom, att statskontoret skall förskjuta ett visst belopp, och om sättet, på hvilket statskontoret skall få ersättning för detta belopp.

Hvarken af någon bland reservanterna eller vid ärendets behandling vare sig på afdelningen eller inom utskottet har heller någon erinran gjorts mot grundlagsenligheten af utskottets hemställan. Jag vill nu visst icke underkänna herr Hedins grundlagskänedom, men nog synes det mig i allt fall underligt, om hela raden af statsutskottets ledamöter från Första Kammaren och majoriteten från denna kammare, bland andra utskottets vice ord-

förande, för att nu icke nämna några flere, skulle hafva tagit misste i detta fall. Man må tala huru mycket som helst derom, att här skulle vara fråga om beviljandet af ett anslag, så lär förhållandet i allt fall icke vara sådant, utan frågan gäller endast på hvilket sätt ersättning skall beredas för det belopp, som kommer att förskjutas.

*Ang. inköp af
beskicknings
hus i Paris.*

(Forts.)

Hvad nu sjelfva hufvudfrågan beträffar, så hafva vi alls icke inom utskottet tänkt, att detta köp skulle vara någon fördelaktig ekonomisk affär för statsverket. Jag tror alls icke, att så är förhållandet, men jag tror, att det är en god affär så till vida, att legationen icke vidare skulle behöfva se sig om efter plats än här och än der.

Herr Sjö har nu såsom reservant anført, att det skulle vara mycket farligt att slå in på denna väg, ty då kunde man komma att få fortsätta. Jag ber att gent emot detta få påpeka, att det nu under diskussionen erinrats, att det är i 50 år som svenska staten haft eget hus för legationen i Konstantinopel och först nu framkommer ett förslag att inköpa ett legationshus i en annan hufvudstad. Dröjer det nu änyo 50 år, tills ett ytterligare sådant förslag framkommer, ja då lär nog hvarken jag komma att vara med om att tillstyrka ett sådant förslag eller herr Sjö om att reservera sig mot detsamma. Med den saken lär det väl således icke vara så farligt, och de andra skälen, som anförts för afslag, kan åtminstone icke jag rätt förstå. Jag anser, att det är klokt att Riksdagen nu söker förvärfva eget hus för de Förenade rikenas beskickning i Paris och yrkar derfor bifall till utskottets hemställan.

Herr Hedin i Stockholm: Herr talman! Att samtliga Första Kammarens ledamöter i utskottet deltagit uti utskottets hemställan, det förundrar mig icke det allra ringaste. Det anser jag vara den naturligaste sak i verlden, ty från det hållet få vi se många märkvärdigheter. Men hvad som förundrar mig är, att en enda ledamot från *denna* kammare har kunnat deltaga uti ett beslut af den beskaffenhet som det förevarande.

Låtom oss icke jonglera med orden förskott och förskott. Det låter, som om den siste talaren hade trott, att statskontoret hade någon särskild besynnerlig, förmodligen personlig eganderätt till de ifrågavarande 200,000 kronorna. Jag ber, ehuru det kan tyckas vara öfverflödigt, att få erinra derom, att statskontoret *förvaltar* statens medel. Och det är icke statskontoret, som får igen pengarna annat än i den meningen, att ett förskott af statens medel går tillbaka till statskassan.

Hvad som nu här föreslås, i motsats mot hvad Kongl. Maj:t föreslagit, är att gifva ett *nytt* anslag, som icke kommer att blifva ersatt från annat håll med penningar, som kunna disponeras från andra statsverkets tillgångar än budgetsanslagen; ty med den ersättning, som den siste talaren omnämnde, komme ju att tillgå

Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.
(Forts.)

på det sättet, att af Riksdagen vid ett annat tillfälle begäres den ifrågavarande summan att utgå å budgeten, så att statskontoret genom ett nytt anslag får fylla den brist, som der uppstått genom att förskottera beloppet. Det är ett *nytt* anslag, hvaremot Kongl. Maj:t vill anvisa *särskilda* medel, som efter hand skola betäcka förskottet.

Detta är så enkla och klara skäl, att det synes mig, som om hvem som helst måste inse skillnaden.

Herr Centerwall: Herr talman! Man kan ju hafva olika åsikter i denna sak som i alla andra, men hvad som är ett faktum, det är att — såsom det ju också på anförda grunder visas i statsrådsprotokollet — det vore en utomordentlig fördel i många hänseenden ifall legationen finge en fast bostad. Det är vidare visadt, att för närvarande kan en fast bostad erhållas för billigt pris. Jag kan därför icke förstå, hvarför icke detta anslag skulle kunna beviljas.

Jag hör visst icke till dem, som vilja, att alla legationer skola hafva fast bostad, utan jag tog mig för ett par år sedan till och med friheten föreslå, att svenska statens beskickningshus i Konstantinopel skulle säljas och legationen derstädes indragas. Men sedan dess har jag emellertid fått upplysningar, som göra, att jag måhända skulle vara mindre böjd att göra samma förslag nu.

Hvad beträffar Paris, Berlin, London och kanske äfven Petersburg tror, eller, rättare sagdt, vet jag, att det i alla hänseenden skulle vara en fördel för svenska staten att å dessa orter få fasta legationshus. Och, som sagdt, om det dröjer så länge, som den näst siste talaren syntes tro mellan hvar gång, som dylika frågor förekomma, träffa ju dessa utgifter icke statsverket särdeles hårdt.

Hvad den ärade talaren på stockholmsbanken och hans statsrättsdeduktioner angår, får jag bekänna, att jag är alldeles för okunnig i sådana saker för att lätt förstå dem. Men för mitt enkla förstånd förefaller det, att statsutskottet på grund af riksdagsordningen § 39 möm. I haft ovilkorlig rätt att göra det förslag, som det gjort, hvilket ju icke innefattar annat än att man skall förskottera ett belopp, som sedermera skall ersättas. Jag kan icke inse, att icke detta skulle kunna gå för sig.

Jag yrkar fortfarande bifall till utskottets förslag.

Herr Petersson i Påboda: Herr talman, mine herrar! För min del skall jag icke alls inlåta mig på den konstitutionella sidan af saken, hvarom såväl herr Hedin som en ledamot af statsutskottet talat, utan jag skall i stället be att ytterligare få betona just den praktiska sidan af saken. Det är alldeles klart, att jag för min del icke på något sätt vill förneka innebörden af de skäl, som af hans excellens herr utrikesministern blifvit anförda. Såväl för de svenskar, hvilka komma att besöka Paris, som ock för

ministern och beskickningspersonalen der innebär det otvifvelaktigt en fördel att hafva ministerhotellet centralt beläget och så att det alltid finnes på bestämd plats, men frågan är om dessa fördelar äro så stora och af den beskaffenhet, att Riksdagen och i synnerhet Andra Kammaren under nuvarande förhållanden vill underkasta sig den uppoffring, som är förenad med att bevilja de nyss nämnda fördelarne. En ekonomisk uppoffring är det ju under alla förhållanden för staten att bevilja medel för detta nya beskickningshus. Det är redan påvisadt, att räntan å 510,000 kronor, som detta skulle kosta, gör 18,360 kronor och underhållskostnaden 3,600 kronor, således sammanlagdt för år 21,960 kronor. Derifrån skulle dock afgå hyresersättning med 10,000 kronor. Om man räknar på detta sätt, — och lägre lär man under inga förhållanden kunna räkna — blir det alltså en ökad årlig utgift af närmare 12,000 kronor för detta beskickningshus.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Jag undrar emellertid, huruvida det skulle vara så konsekvent eller förståndigt handadt, om Andra Kammaren nu bifölle utskottets förslag äfven med någon ändring, ty konsekvenserna äro väl ändå en sak, hvarifrån man icke får alldeles bortse, fastän vi i synnerhet dessa dagar fått höra särskildt från stockholmsbänken förkunnas, att man icke alls bör fästa sig vid konsekvenserna eller bry sig om dem. Jag för min del tror dock, att man alldeles nödvändigt måste tänka på konsekvenserna af ett beslut, icke allenast då det gäller socialpolitiska spörsmål utan äfven ekonomiska spörsmål. Min oförgrifliga mening är i alla fall den, att inköp för statens räkning af ett ministerhotell i Paris skulle medföra afsevärda fördelar för dervarande minister och legationspersonal, men, inom parentes sagdt, tror jag mig veta, att det icke är så synnerligen svårt att få ministerposten derstädes besatt, utan att den i stället är mycket eftersökt af dertill kompetenta personer.

Det är för öfrigt alldeles klart, att ministrarna å andra betydande ställen, såsom t. ex. London, Petersburg och Berlin, skulle, i händelse Riksdagen beslöt att inköpa ett beskickningshus i Paris, med skäl kunna framställa likadana anspråk. Och jag undrar, huru man skulle kunna tillbakavisa dylika anspråk, ifall man nu tager det steg, som man står i begrepp att taga.

Det är nu också påpekadt här, att det föreslagna ministerhotellet skulle kunna innehålla bostad åt militärattachéen derstädes. Men i så fall skulle ju också militärattachéerna å de andra platser, der vi hafva sådana, kunna med skäl begära att få samma förmaner, som man på detta sätt velat bereda militärattachéen i Paris.

Jag tillåter mig, herr talman, att yrka afslag å statsutskottets förslag.

Herr Elowson: Herr grefve och talman! Jag skall till en början be att få instämma med herr Hedin uti de konstitutionella betänkligheter, han har utvecklat. Jag tror, att Riksdagens Andra

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.
(Forts.)*

Kammare icke bör gå med på en sådan omkastning af ord, som här ifrågasatts, nemligen att då man ju icke kan säga, att man beviljar de ifrågavarande 200,000 kronorna, man bemyndigar Kongl. Maj:t att använda detta belopp och anmäla det till ersättning en kommande riksdag.

Beträffande sjelfva hufvudsaken är jag af den öfvertygelsen, att det vore fördelaktigt för Sverige, om vi kunde få en byggnad i Paris för legationen eller en tomt, hvarpå legationen kunde blifva bofast. Det är många förhållanden, som tala för detta. Uti den kongl. propositionen omnämnes, att sannolikhet finnes för att den föreslagna fastigheten vid denna centralt belägna plats i Paris kommer att ökas i värde, så att äfven om inkomsten af fastigheten under den närmaste tiden blefve ringa, kan man dock hafva utsigt att i framtiden få god afkastning af densamma. Jag tror därför, att Andra Kammaren gjorde en handling af klokhet, om den ginge den kongl. propositionen till mötes.

Nu kan jag, på grund af hvad jag förut sagt, icke af konstitutionella skäl yrka bifall till utskottets hemställan, men jag kan deremot i hufvudsak yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag. Kongl. Maj:t föreslår, att det ifrågavarande beloppet af 200,000 kronor skulle på ett uppgifvet sätt amorteras under en tid, som beräknats till 26 år. Således vore det icke något emot grundlagen stridande förfaringssätt att bifalla den kongl. propositionen.

Nu har likväl statsutskottet gjort en nedprutning. Enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle det göras ett afdrag å ministerlönen i Paris till belopp af 10,000 francs. Utskottet vill hafva detta belopp förvandlat till 10,000 kronor. Och skulle jag i afseende å sifferkalkylerna följa utskottet, skulle jag anhålla, att herr talmannen ville framställa proposition om bifall till Kongl. Maj:ts förslag med den ändring att afdraget å ministerlönen i Paris bestämmes icke till 10,000 francs utan till 10,000 kronor. Om kammaren ginge med på detta, tror jag också, att kammaren skulle bereda en utväg att vinna den fördel, som nu här föreligger genom erhållande af det föreslagna beskickningshuset.

För hvad jag tog mig friheten påpeka, nemligen att sannolikt värdet af den ifrågavarande uti en central del af Paris belägna fastigheten skulle stiga, kan ju äfven åberopas erfarenhetens vittnesbörd derom att den fastighet, som svenska staten har i Konstantinopel, ökats i värde under tidens lopp. Sannolikt kommer därför detsamma att blifva fallet äfven med den nu förevarande fastigheten.

På grund af dessa skäl, herr grefve och talman, ber jag nu att få yrka bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet framställda proposition med den ändring att afdraget å ministerlönen bestämmes till 10,000 kronor i stället för, såsom af Kongl. Maj:t föreslagits, till 10,000 francs.

Herr Ivar Månsson: Herr grefve och talman, mina herrar! Jag har för min del inom utskottet icke så noga följt denna fråga, af den anledningen att då frågan kom från afdelningen till utskottet, var det så många andra saker, som förelågo till behandling, att tiden icke medgaf detta. Och det är icke heller alltid så lätt att följa hvarje särskild fråga så, som man skulle vilja. Men så mycket trodde jag mig emellertid finna, beträffande sjelfva åtgärden att köpa denna fastighet, att det skulle vara till fördel för svenska staten att få förvärfva sig densamma. Likaså blef det för mig tydligt, att det sätt, hvarpå man ville använda de besparade medlen dels från konsulskassan och dels från inkomsterna af vår fastighet i Konstantinopel, var ett bra sätt att använda dessa besparingar.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Det är nemligen tydligt för mig, att man aldrig får af dessa medel någon egentlig inkomst för statsverket utan att på ett eller annat sätt använda dem, och ett sätt är att då använda dem till att förvärfva en fastighet i Paris, hvilket skulle vara äfven i ekonomiskt afseende klokt och riktigt.

Vidare kan det icke nekas till, att det skulle vara en fördel för dessa svenskar, som komma att besöka Paris och behöfva betjena sig af legationen och beskickningen der, att alltid veta, hvar denna plats finnes. Äfven kan det naturligtvis icke förnekas, att hyror och andra omständigheter kunna göra, att det kan blifva allt mer och mer svårt att att få lokal för denna legation.

Jag har därför trott, att det öfver hufvud taget skulle vara till fördel för oss att få en sådan fastighet. När det dertill bestämdt upplyses, att sjelfva köpet icke är ofördelaktigt, utan att priset för fastigheten är billigt och fördelaktigt, synes det mig icke klokt att kasta tillbaka ett sådant erbjudande, som här föreligger. Det är den ståndpunkt, jag kunnat intaga.

Hvad beträffar den föreslagna förändringen med afseende å de 200,000 kronorna, som af statskontoret skulle förskjutas, och det sätt, hvarpå de skulle godtgöras statskontoret, får jag för min del säga, att jag anser Kongl. Maj:ts förslag vara lika bra som det af statsutskottet föreslagna. Jag har för min del ingenting emot att i likhet med herr Elowson i det afseendet bifalla den kongl. propositionen. Man är då från hela det konstitutionella nummer, som herr Hedin gjorde af denna sak och som jag tror vara alldeles för stort och för mycket uppkonstrueradt. Ty jag tror icke, att förslaget innebär i sig sådana konstitutionella svårigheter som han antydde, och man kan för öfrigt mycket lätt komma från svårigheterna derigenom att man i denna del bifaller den kongl. propositionen. Tydligt är, att om de pengar, som nu skulle förskjutas af statskontoret, återgåldas genom inkomsterna från Konstantinopel och konsulskassan i öfrigt, är svenska staten alldeles från denna affär, och således böra vi icke hafva det ringaste mot ett sådant tillvägagående.

Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.

(Forts.)

Jag för min del yrkar bifall till det af herr Elowson framställda förslaget, som är precis lika statsutskottets förslag och endast afviker derifrån med afseende på återbäringen af de 200,000 kronor, hvilka skola förskjutas af statskontoret.

Herrar *Larsson* i Mörtlösa och *Kinnman* instämde häruti.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Lagerheim: Med anledning af yttranden, som förekommit under öfverläggningen, ber jag att med några få ord få rätta en del missförstånd, som yppat sig.

Hvad då först beträffar huset i Konstantinopel, som åtskilliga gånger omtalats, besitta vi det sedan mer än 160 år tillbaka. Det blef likväl icke inköpt utan skänkt åt oss, d. v. s. det var den *dåvarande* fastigheten, som blef skänkt. Sedermera har till följd af att det gamla huset nedbrunnit ett nytt hus blifvit uppfördt å tomten, men det kostade staten ingenting. Redogörelsen för denna affär kan jag dock kanske nu bespara herrarna.

Det framställdes af en talare så, som om frågan om inköpet af hus för beskickningen i Paris uppkommit till följd af »anspråk» från ministrerna i Paris sida. Nej, mina herrar, det är icke fallet. Hade ett sådant »anspråk» framstälts, hade jag helt enkelt för min del strax afvisat det. Och jag kommer äfven hädanefter att ställa mig afvisande, om mot förmodan anspråk skulle framställas från någon Kongl. Maj:ts minister, att staten skulle skaffa honom ett hus. Men helt annat är det, om, såsom nu är fallet, en synnerligt gynsam kombination erbjuder sig. Då har man att gå den till mötes och söka efter behörig kritik tillse, om något är att göra och om den förtjenar att hos Kongl. Maj:t förordas och af Kongl. Maj:t framläggas för Riksdagen. Detta har varit fallet denna gång, och därför har jag gerna tillstyrkt Kongl. Maj:ts proposition.

Ett annat missförstånd har egt rum derutinnan, att man trott att i propositionen skulle vara omtalad bostad för »militärattachéen» i Paris. Nej, det är icke fallet. Den attaché, som är omtalad der och för hvilken bostad skulle beredas, är en oafflönad tjänsteman. Det finnes och måste vid beskickningarne finnas extra ordinarie tjänstemän, som kallas attachéer. Dessa hafva ingen aflöning eller arfvode, och att åt en sådan, för hvilken lifvet i Paris alltid ställer sig rätt dyrbart, bereda åtminstone fördelen af fri bostad i det ministerhotell, som skulle af staten inköpas, har jag föreslagit, och detta finnes antydt i propositionen. Militärattachéen har utom sin militära lön ett arfvode på tredje hufvudtiteln, och det har icke varit på tal att åt honom söka bereda fri bostad.

Herr Ödman: Jag vill endast med några få ord uttrycka min mening om saken, hvilken kanske torde böra tagas med i

räkningen, därför att jag har genom mina resor i de flesta länder både inom och utom Europa haft tillfälle att bedöma hvad det betyder att hafva våra konsulat och våra ministerhotell så belägna, att litet hvar kan hitta dem och veta, hvar de äro.

*Ang. inkop af
beskicknings-
hus i Paris*
(Forts.)

Det är ju på samma sätt som en affärsman söker förlägga sin lokal till ett välbeläget ställe — i synnerhet de ansedda firmorna — och när han äntligen får fatt på ett sådant ställe och får sin affär dit, vill han icke gerna bryta upp och göra en förflyttning för sig och sitt varulager. Något liknande kan man tänka sig, när det gäller en nation. En minister kan ju flytta personligen, men om kansliet och sådana saker skola flyttas, måste det medföra ofantligt stora olägenheter.

Jag utgår från den synpunkten, att det här icke är fråga om, att beskickningen skulle få det beqvämare, långt derifrån. Det är tvärtom nationen det gäller, de personer, som komma dit; det är vi litet hvar, som behöfva resa ut och som behöfva söka hjälp och råd hos vår svenska beskickning. Den bör ligga väl till och vara lätt tillgänglig.

Hvad den ekonomiska sidan af saken beträffar, tror jag icke, att det är någon risk att köpa en fastighet, i synnerhet i en sådan stad som Paris och synnerligast på en så centralt belägen plats. Fastigheterna stiga allt mer och mer i värde. Detta kan gå upp och ned något litet och fluktuera, men i regeln äro fastigheternas värde i stigande, det känna vi alla till. Det har varit oss angeläget att skaffa oss egna lokaler för riksbankens afdelningskontor i de olika städerna. Lika angeläget är det, att vi få stadiga platser för våra beskickningar i utlandet, i synnerhet i de större städerna.

Mina herrar! Om man kommer såsom främling ut till en stor stad, till en verldsstad, skall jag säga, att man behöfver vara både språkkunnig och något mera för att taga sig fram. Man måste ovilkorligen, såsom en föregående talare sade, icke allenast veta, hvad en gata heter, utan ock kunna uttala namnet så för en vägvisare, att han kan förstå det. Ar det så, att en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat är välbekant och ligger på ett bestämdt ställe, der det varit i många år, så är det upptaget i alla kalendrars, och alla menniskor, som resa, äro vana att hitta dit, och då taga alla lätt reda på det. Har jag varit i en sådan stad förut, så går jag till samma ställe och träffar lätt på det. Men det har händt mig, att jag har varit i en stad en gång och varit hos beskickningen eller på konsulatet och när jag kommit tillbaka om några år och i god tro gått för att söka beskickningen eller konsulatet, då har der varit något helt annat. Hvart skall man då taga vägen? Hvem skall man fråga i en utländsk stad? Det är konsuln, jag skulle fråga, men den kan jag icke träffa på.

Jag hemställer därför, att vi frånse småsakerna, d. v. s. om det skulle vara någon penningfråga eller dylikt att fästa sig vid.

Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.

(Forts.)

Det fränser jag för min del helt och hållet, ty den stora saken är, att i en sådan verldsstad som Paris skaffa oss en plats för vår beskickning, som är centralt belägen och lätt tillgänglig för dem af oss, som skola besöka stället och behöfva hitta dit.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan med den af herr Elowson gjorda förändring.

Herr John Olsson i Stockholm: Jag ser för min del denna fråga ur affärssynpunkt, och ur denna synpunkt kan jag icke förstå, att det föreslagna inköpet skulle vara en god affär för staten. Jag kan förstå, att man för att vinna vissa förmåner för beskickningen och de personer, som besöka beskickningen, vill göra en uppoffring, men jag kan deremot icke förstå dem, som påstått, att det skulle vara ett så synnerligen godt pris, för hvilket vi skulle få inköpa den föreslagna fastigheten. Här upplyses i den kongl. propositionen, att huset innehåller omkring 20 större eller mindre rum. För en jemförelsevis så liten egendom skall betalas något öfver en half million kronor. Afven med beräkning af att fastigheternas värde är större i Paris än här i Stockholm, kan man väl icke påstå, att det är ett godt pris att betala en half million för ett hus, som innehåller omkring 20 större eller mindre rum. Den hyra, som är föreslagen, lemna icke fullt 2 procent på köpeskillingen. Mina herrar, icke kan det väl anses vara en god affär att köpa ett hus, som lemna endast 2 procent på köpeskillingen.

En föregående talare, herr Elowson, framhöll, att staten skulle göra en god affär, derigenom att möjligen fastighetens värde skulle stiga och staten derigenom komma i tillfälle att framdeles få en större inkomst af denna fastighet. Men så vidt jag sett af den kongl. propositionen, är icke meningen att uthyra någon del af fastigheten, så att man derigenom skulle kunna påräkna en större inkomst, utan meningen är att använda hela fastigheten till bostad för ministern och lokal för legationen, och då kan man väl icke påstå, att den i framtiden skulle lemna en väsentligt större inkomst och att det för den skull vore en god affär att göra. Om en del af huset såsom i Konstantinopel sker uthyrdes till butiker, kunde man tänka sig, att fastighetens värde i framtiden skulle komma att stiga och butikhyrorna komma att ökas så att det blefve en god affär. Men det är ju icke fallet här, utan här är fråga om att köpa en fastighet för att använda den till ministerbostad och legationslokal. Och inkomsten af denna ministerhyra lär väl icke komma att stiga i en nära framtid.

Den siste talaren framhöll, att det särskildt för våra sjöfarande vore lämpligt att, när de komme till en stad, lätt hafva tillgång till konsulatet, och jag tror för min del äfven, att om det vore meningen att anskaffa lokal för t. ex. generalkonsulatet i Paris, skulle det vara en fördel. Men så vidt jag sett af pro-

positionen, har det icke uppgifvits, att konsulatet skulle inrymmas i denna fastighet. Jag vet icke ens, om det finnes plats i det föreslagna huset att der inrymma konsulatets expeditiionslokal.

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

Under diskussionen är det, särskildt af herr Pettersson i Påboda, alldeles oemotsägligt uppvisadt, att inköpet af denna fastighet komme att för staten medföra en årlig utgift af minst 12,000 kronor. Det synes mig vara för mycket för en sådan sak som denna. Äfven om det skulle medföra någon fördel för staten och de besökande, tror jag det vara för mycket att betala 12,000 kronor om året för denna fördel.

Jag yrkar afslag såväl å utskottets hemställan som å den kongl. propositionen.

Herr Persson i Stallerhult: Då herr Ivar Månsson, som tillhört utskottsmajoriteten, instämt i herr Elowsons yrkande och då detta förslags antagande gör det möjligt, att affären kommer till stånd, så skall jag, som i mitt förra yttrande yrkade bifall till statsutskottets förslag, återtaga mitt yrkande och förena mig med herr Elowson i det af honom framställda förslaget.

Herr *Centervall* instämde häruti.

Herr Hedin i Stockholm: Jag undrar, om en af de senaste talarne, den ärade representanten för Bohuslän, verkligen gjort den kongl. propositionen stor tjänst, då han åt denna fråga gaf en omfattning till princip och konsekvenser, sådan som väl ingen medlem af kammaren förut kunnat drömma om. Han framhöll nemligen såsom skäl för inköp af det ifrågavarande huset i Paris, att det vore angeläget, att våra beskickningar och konsulat inom och utom Europa vore väl belägna och lätta att finna, hvilket väl skulle vinnas derigenom att staten för deras räkning skaffade sig egna hus? Ja, det är en vidsträckt omfattning frågan på detta sätt erhåller, konsekvenser, som väl ingen hade tänkt på förut. Man har under debatten här nöjt sig med att tala om de möjliga anspråken på inköp af ministerhotell uti åtminstone några af Europas största hufvudstäder utom Paris; men denna tanke, som representanten för Bohuslän uttalat, har sådana proportioner, att jag tänker att kammarens ledamöter litet hvar rygga tillbaka därför.

Nu frågas, om det ej är möjligt att förskaffa dem, som begifva sig till främmande länder, vare sig såsom resande för nöjes skull eller för affärens skull eller såsom sjöfarande, kännedom om, huru de skola återfinna beskickningar och konsulat. I dessa den snabba postgångens och telegrafens tider lärer det icke kunna vara omöjligt för vårt utrikesdepartement och kommerskollegium att lemna korrekta underrättelser om adresser för beskickningar och konsulat i främmande länder, såväl i denna som andra verldsdelar, och att, när ändringar i detta hänseende ega rum, äfven lemna meddelande

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*
(Forts.)

derom. De, som från Sverige resa till utlandet, kunna således utan svårighet förvärfva sig kännedom om, hvar den svenska legationen eller det svenska konsulatet i den eller den främmande staden är beläget, och rederierna kunna under nyss nämnda förut-sättning hos utrikesdepartementet och kommerskollegium skaffa sig underrättelse derom. Hvad den nödiga språkkännedomen angår, förmodar jag, att Riksdagen icke kan vidtaga åtgärder för att förskaffa den åt sjöfarande. Men jag ber kammarens ledamöter tänka på de vidtgående konsekvenser, som stälts i perspektiv för oss.

Herr Boëthius: Jag ber blott att få nämna, att jag i Paris gjort samma erfarenhet som herr Centerwall. Då jag på 1880-talet vistades i Paris i studiesyfte, behöfde jag, för att erhålla tillträde till arkiv och bibliotek, ett intyg af vår beskickning derstädes. Jag måste då onödigtvis offra rätt mycken tid och möda för att få reda på det dåvarande ministerhotellet, som var beläget på en aflägsen bakgata. Det skulle otvifvelaktigt för många landsmän vara en synnerligt stor förmån, om föreliggande förslag ginge igenom. Då emellertid konstitutionella betänkligheter kunna framställas mot utskottets förslag, skall jag be att få yrka bifall till det af herr Elowson framställda förslaget.

Herr Andersson i Vestra Nöbbelöf: Jag skulle ej hafva begärt ordet, derest ej talaren från Bohuslän gifvit denna fråga en större omfattning, än den enligt mitt förmenande kan och bör ega. Hvem kade kunnat tänka sig möjligheten af att vi skulle köpa eget hus för hvarje konsulat? Och det var dock om dessa han egentligen ordade, jmförelsevis föga om legationerna. Jag vill för min del protestera mot hvarje steg in på den banan.

Hvad den ekonomiska sidan af saken beträffar, måste jag i motsats till åtskilliga talare anse, att staten skulle göra en dålig affär genom att gå in på det föreliggande förslaget, och är det just af den anledningen jag reserverat mig mot utskottets förslag. Hur man än må räkna, kostar dock det ifrågavarande huset 510,000 kronor. Och fastän vi hafva besparingar på annat håll, äro vi dermed ej så särdeles mycket hulpna. Ingen lär väl föreställa sig, att vi få komma och betala med våra svenska riksbanks-sedlar. Ähnej, fransmännen begära nog rena kontanter, guld eller utländska valutor. Fyra procents ränta på 510,000 kronor utgör 20,400 kronor. Lägger man dertill underhållskostnaden, af Kongl. Maj:t beräknad till 3,600 kronor, blir det 24,000 kronor. Derifrån bör nu dragas de 10,000 kronor, hvartill hyran beräknats; således blir det en ökning i utgifterna på 14,000 kronor till beskickningen i Paris. För öfrigt måste jag draga i tvifvelsmål, huruvida verkligen 3,600 kronor räcka till »onera och underhåll, deruti inbegripet försäkring, vatten, belysning och uppvärmning samt oförut-

sedda utgifter», såsom det i den kongl. propositionen heter. Jag vill ej bestämdt påstå, att denna summa är otillräcklig, då priset i Paris på nyss nämnda saker — hvarom jag intet känner — kan vara billigare än här; men nog har man skäl att ställa sig en smula tviflande. I hvarje fall kunna lätt åtskilliga, ej på förhand beräknade utgifter tillkomma. Vi kunna ej skaffa oss en fastighet i Paris utan att låta någon hafva tillsyn öfver densamma; åtminstone vid ministerskifte eller då ministern ej är på platsen blir en sådan särskild tillsyn nödvändig. Och hvilka utgifter för svenska staten kunna ej uppkomma blott derigenom! Det var ej många dagar sedan Riksdagen på Kongl. Maj:ts förslag beviljade pension åt en person, som varit portvakt i utrikesministerhotellet. och såsom skäl för pensionens beviljande anfördes, att han haft en viss tillsyn öfver fastigheten, när utrikesministern ej vistats på platsen. Så kan det ock inträffa, att ett antagande af föreliggande förslag kan medföra nu ej anade konsekvenser.

Jag har med hvad jag nu yttrat ej velat bestrida, att det för resande till Paris är en afsevärd fördel, att legationen och kansliet äro förenade på en plats, som är centralt belägen, och att legationen ej flyttar till olika ställen, utan är på en bestämd plats. Men frågan är den: uppväger denna fördel en ökad utgift af 14,000 kronor om året? På den frågan har jag ej kunnat svara ja. Derfor har jag reserverat mig, och därför yrkar jag afslag på utskottets hemställan. Kammaren må sedan afgöra, om den för sin del anser nämnda fördel uppväga en så stor årlig utgift.

Herr Ödman: Då ett par talare gjort mig den äran att omnämna något, som jag i mitt förra anförande yttrade, har jag begärt ordet för att upplysa om, att meningen med mina ord aldrig varit den, som de velat deri inlägga, skulle än sjelfva ordalagen varit mindre lyckligt valda. Herr Hedin sade, att representanten för Bohuslän föreslagit, att vi skulle köpa hus för beskickningar och konsulat inom och utom Europa. Detta har jag aldrig sagt; i hvarje fall har min mening ej varit den. Hvad jag ville säga var, att jag af egen erfarenhet såväl inom som utom Europa visste, att det är af vigt att beskickningar och konsulat äro väl belägna.

Herr Hedin menade vidare, att det vore lätt för vederbörande att genom utrikesministeriet och kommerskollegium erhålla kännedom om svenska beskickningars och konsulats adresser. Dessa embetsverk kunde utsända cirkulär derom öfverallt. Men vi veta väl, huru lång tid som åtgår, innan dylika cirkulär och meddelanden nå fram till de delar af nationen, hvilka behöfva få kännedom derom. För öfrigt, om än dylika underrättelser komma de svenska undersåtarne här i landet till handa, huru skulle väl de, som årtal vistas utomlands och t. ex. segla i utländska farvatten, få kännedom om ändrade adresser och dylikt?

Herr Hedin alluderade också på, att vi sjöfarande egde så

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

*Ang. inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

(Forts.)

fliten språkkunskap. Må så vara; jag tror dock, att vi i allmänhet reda oss rätt bra. Men det kan hända, att just sådana resande, som tro sig kunna ett språk, få det rätt kinkigt, när det blir fråga om uttalet. Herr Centerwall, som nog gör anspråk på att vara språkkunnig, kunde dock ej göra sig förstådd af den kusk han vände sig till. Då är det ej så underligt, om mindre språkkunniga kunna råka i bryderi.

Jag ville blott lemna dessa små upplysningar. För öfrigt vidhåller jag mitt yrkande.

Herr Sjö: Jag begärde ordet med anledning af talarens från Odensjö härad påstående, att det vore tydligtvis för staten fördelaktigt att köpa det hus, till hvars inköpande Kongl. Maj:t nu af Riksdagen äskat anslag. Ehuru den ekonomiska sidan af saken redan af, som jag tror, trenne talare berörts, skall jag dock yttra några ord derom. Herrarne kunna ej gerna beräkna mindre än 4 procents ränta på denna köpeskillning, d. v. s. 20,400 kronor. Utgifterna för underhåll, onera, brandförsäkring, belysning, uppvärmning och dylikt kunna ej beräknas till mindre än 2 procent af köpeskillingen — alltså 10,200 kronor. Vi äro då uppe i en summa af 30,600 kronor. Afdrages derifrån den hyra, som ministern i Paris skall betala, nemligen 10,000 kronor, återstår 20,600 kronor, och detta är ej så obetydligt. Dervid bör märkas, att norrmännen ej med ett enda öre skulle deltaga i denna utgift. Skola de båda länderna hafva gemensamma utgifter för sin beskickning i Paris, liksom på andra ställen, så böra de också gemensamt deltaga i detta husinköp.

Vidare sade denne talare, att det var svårt att få lokaler för ministern och legationen i Paris. Men vi hörde strax efter, att utrikesministern nämnde, att det icke kommit någon framställning från svenska beskickningen i Paris om inköp af hus för legationens räkning. Häraf torde herrarne alltför väl finna, att det icke varit omöjligt för den svenska ministern i Paris att få lämplig lokal, när han icke sjelf gjort framställning i ämnet.

Min ärade vän herr Carl Persson i Stallerhult nämnde, att det är 50 år sedan vi köpte ett hus för beskickningen i Konstantinopel, och skulle det nu dröja lika länge, så skulle hvarken han eller jag vara med i Riksdagen, när närmast ett förslag i detta syfte skulle framkomma. Men jag ber denne talare tänka på, att derest Riksdagen nu beviljar den af utrikesministern nu gjorda framställningen, så kunna vi redan nästa år eller om två år ha likadana framställningar — och kanske icke en, utan flere — om inköp af hus för svenska beskickningar i andra länder. Det är detta jag befarar. Jag tror, att det kan bli konsekvenser af detta köp, som kunna leda till hvad jag nyss har nämnt.

Jag vidhåller fortfarande mitt yrkande.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena Lagerheim: *Ang. inköp af beskickningshus i Paris.*
 Herr talman, mina herrar! Jag ber att få alldeles bestämdt protestera mot den tolkning af mitt yttrande, att jag skulle sagt, det ingen framställning i frågan blifvit gjord af vår minister i Paris: den framställning, som af denne minister blifvit gjord, har ju statsutskottet haft inför sina ögon. Hvad jag förra gången yttrade, var, att jag skulle bestämdt tillbakavisa hvarje framkommande *anspråk* på att hus skulle inköpas för våra beskickningar i de olika länderna, och att om ett sådant *anspråk* framstälts af ministern i Paris, jag skulle tillbakavisat detta. Det är således en betydlig skilnad mellan hvad jag verkligen yttrat och hvad som nu af herr Sjö citerats såsom mitt yttrande.

(Forts.)

Mitt yttrande var en replik mot det framställda påståendet, att man genom ett bifall till det nu föreliggande förslaget skulle behöfva befara, att dylika *anspråk* skulle framkomma äfven från de öfriga beskickningarna; det är denna synpunkt, som jag i detta sista ögonblick ber att få ytterligare framhålla.

Det beslut, som jag önskar att Andra Kammaren i dag måtte fatta om inköp af ett hus för beskickningen i Paris, leder icke till några som helst farliga konsekvenser, och allraminst till att Andra Kammaren skulle på ringaste sätt vara bunden att bifalla andra dylika framställningar — om de verkligen skulle komma att göras —, lika litet som det kan binda Kongl. Maj:t till att framlägga ytterligare sådana framställningar, den ena efter den andra. Sannolikheten för att dylika propositioner skola under de nuvarande kammarledamöternas lifstid komma inför deras ögon är ytterst ringa, om ens någon.

Öfverläggningen i detta ämne var härmed slutad. Herr talmannen framställde proposition *dels* på bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning med den förändring, att det hyresbelopp, som skulle af de förenade rikenas minister i Paris till det svenska statsverket erläggas, bestämdes till minst 10,000 kronor om året, hvilket betecknades såsom herr Elowsons förslag, och *dels* på afslag å de i ämnet gjorda framställningarna; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Som votering likväl begärdes, skedde nu uppsättning, justering och anslag af en så lydande voteringsproposition:

Den, som i fråga om statsutskottets förevarande utlåtande n:o 89 bifaller det af herr Elowson under öfverläggningen gjorda yrkande, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit de i ämnet gjorda framställningarna.

Voteringen utföll med 128 ja mot 84 nej; och hade kammaren alltså fattat beslut i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 6.

Herr talmannen tillkännagaf att gemensamma omröstningar jemlikt 65 § riksdagsordningen komme att vid morgondagens sammanträde ega rum i afseende å de af kamrarna godkända voteringspropositioner.

§ 7.

Härefter föredrogs lagutskottets memorial n:o 49, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande vissa delar af lagutskottets utlåtande n:o 40, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt till jagt, till lag om ändrad lydelse af 24 kap. 13 § strafflagen och till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 25 april 1889, dels ock tvenne med föranledande af berörda proposition afgifna motioner.

Punkten 1.

Bifölls.

Efter föredragning af *punkten 2* anförde

Herr Olofsson i Åvik: Den föreliggande paragrafen förefaller mig ganska olämplig. »Ej må någon utan lof skrämma eller drifva villebråd från mark, hvarå han ej har jagträtt», står det nemligen i betänkandet. Det är naturligt, att man icke af någon får lof att drifva villebråd från hans mark. Men man kan tänka sig, att man gör det alldeles ofrivilligt, och man behöfver icke alls vara försedd med jagtgevär eller ens vara jägare för att kunna blifva hemfallen under denna paragraf, som den nu lyder. Om jag t. ex. går en gångstig genom en skogsmark, och en elg i närheten af rågången blir uppskrämd och springer öfver gränsen, och det då är under loffig tid och en jägare på den andra marken faller elgen, så kan den, som helt ofrivilligt skrämde elgen, om det kan bevisas, att han har gjort det, bli straffad därför. Det förefaller mig mycket hårdt, att en oskyldig person skulle bli trakasserad af lagen under sådana förhållanden. Jag tycker, att om det i stället för de båda orden »utan lof» hade stått »med uppsåt», så att paragrafen haft den lydelsen: »Ej må någon *med uppsåt* skrämma eller drifva villebråd från mark, hvarå han ej

har jagträtt» o. s. v. — jag tycker, säger jag, att om något dylikt uttryck i stället hade användts, så skulle man ej behöft befara några orättvisa trakasserier.

Dessutom finnes det en bestämmelse, som det varit mera befogadt att låta inflyta i dessa paragrafer, nemligen ett förbud mot att *locka* villebråd från en jagtmark, ty det är ingen konst att locka villebråd från en mark till en annan, men det skulle ej vara förbjudet enligt dessa paragrafer. Om t. ex. en orrkull blir sprängd på en mark i närheten af en rågång, så är det mycket lätt för en jägare på andra sidan om rågången att locka till sig hela kullen. Något sådant borde verkligen vara förbjudet. Men om man, när man går öfver en mark, ofrivilligt skrämmer in villebrådet på en annan jagtmark, så kan jag icke finna detta straffbart.

Jag gör för öfrigt intet yrkande.

Herr Hjelmérus: Då jag anser den föreliggande paragrafen synnerligen väl affattad, så skall jag be att få yrka bifall till densamma.

Herr N. Nilsson i Skärhus: Då den talare, som först hade ordet, icke gjorde något yrkande, så skall jag endast be att få yrka bifall till det framställda sammanjemkningsförslaget.

Vidare anfördes ej. Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 3.

Lades till handlingarna.

Punkten 4.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 5.

Lades till handlingarna.

Punkten 6.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 8.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag dels till skrifvelse, n:o 96, till Konungen angående förbättrad sätt för sjöfolks pensionering;

dels till §§ i riksdagsbeslutet:

n:o 17, om förslag till lag angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete och till lag om ändrad lydelse af 17 kap. 4 och 11 §§ handelsbalken;

n:o 18, angående lag om straffregister;

n:o 19, rörande förslag till lag angående ändrad lydelse af 3 § i lagen den 11 juli 1899 om ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjänsteman;

n:o 20, angående ändrad lydelse af § 36 i förordningen om landsting;

n:o 21, angående tillägg till 11 kap. strafflagen;

n:o 22, angående åtgärder till befrämjande af frånstyckad hemmansdels eller afsöndrad jordlägenhets frigörande från viss in-tecknad gäld;

n:o 23, angående sådan ändring i gällande strafflagstiftning, att den tid, hvarunder tilltalad person suttit häktad, må kunna tillgodoräknas honom vid utmätande af straff;

n:o 24, angående ändrad lydelse af § 33 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;

n:o 25, om ändring af kongl. förordningen den 6 februari 1849 angående viss tid för klander af husesyn emellan enskild jordegare och landbo;

n:o 26, angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet;

n:o 27, angående lag om tillägg till värnpligtslagen den 5 juni 1885, beträffande vapenöfning under år 1900 för utrönande af härens krigsberedskap m. m.; och

n:o 28, angående ändrad lydelse af § 38 i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2.28 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Fredagen den 11 maj.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet och leddes kammarens förhandlingar dervid af herr vice talmannen.

§ 1.

Anmälades och godkändes följande inkomna förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

från *statsutskottet*:

n:o 72, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till Kongl. hof- och slottsstaterna;

n:o 73, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet; och

n:o 74, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

från *bevillningsutskottet*:

n:o 109, angående tullbevillningen; och

n:o 110, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om frilager m. m.;

från *Riksdagens kansli*:

n:o 97, angående nedsättning af jernvägsfrakten för brännrotf m. m. samt om tillgodogörande af bränsletillgången i landets torfmossar; äfvensom ytterligare

från *statsutskottet*:

n:o 92, angående åtgärder för åstadkommande af tillfredsställande kontroll öfver förvaltningen af vissa donationer och stiftelser m. m.;

n:o 93, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående öfverförande af medel från de ecklesiastika boställes skogsfond till presterskapets lönerregleringsfond;

n:o 94, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående lönetursberäkning för vissa lärare vid Göteborgs högskola; och

n:o 95, med anhållan om utredning angående embets- och tjänstemäns dagliga tjänstgöringstid.

§ 2.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets memorial n:o 93, angående statsregleringen för år 1901.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7.15 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.
